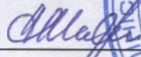

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ПОЛТАВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА ІМЕНІ ЮРІЯ КОНДРАТЮКА»**

**Факультет філології, психології та педагогіки
Кафедра психології та педагогіки**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор із науково-педагогічної та
навчальної роботи

 А.М. Мартиненко

«30» серпня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ОСНОВИ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ»

(назва навчальної дисципліни)

Підготовки **бакалавра**

(назва ступеня вищої освіти)

спеціальності **012 ДОШКІЛЬНА ОСВІТА**

(код і назва спеціальності)

**Полтава
2024 рік**

Робоча програма навчальної дисципліни «**Основи інклюзивної освіти**» для студентів спеціальності **012 Дошкільна освіта**, першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Складена відповідно до освітньої програми «**Дошкільна освіта**», 2021 року.

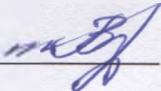
Розробник: Шевчук Вікторія Валентинівна, кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології та педагогіки

Погоджено:

Гарант освітньої програми Клевака Л.П.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри психології та педагогіки

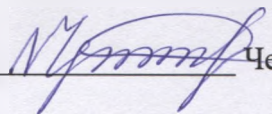
Протокол від «27» серпня 2024 року №1

Т.в.о. завідувача кафедри психології та педагогіки Шевчук В.В.

«27» серпня 2024 року

Схвалено навчально-методичною комісією факультету філології, психології та педагогіки

Протокол від «30» серпня 2024 року № 1

Голова навчально-методичної комісії Чернишов В.В.

«30» серпня 2024 року

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
		форма навчання
		денна
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 01 Освіта/ Педагогіка	Обов’язкова
Загальна кількість годин – 90		
Модулів – 1	Спеціальність 012 Дошкільна освіта	Рік підготовки:
Змістових модулів – 1		4-й
		Семестр
		8-й
	Лекції	
Індивідуальне завдання – не передбачено	Ступінь вищої освіти <u>бакалавр</u>	14 год.
		Практичні
		18 год.
		Самостійна робота
		58 год.
		Вид контролю: екзамен

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 32/58.

2. Мета навчальної дисципліни

2.1. Метою вивчення навчальної дисципліни «**Основи інклюзивної освіти**» є формування у студентів цілісного уявлення про принципи, підходи та технології організації інклюзивного освітнього процесу, а також розвиток професійних компетентностей, необхідних для ефективної роботи з дітьми з особливими освітніми потребами. Особлива увага приділяється ранньому виявленню та підтримці дітей із порушеннями розвитку, їх соціалізації, забезпеченню рівного доступу до освіти, створенню сприятливого психологічного середовища та співпраці з батьками, педагогами і фахівцями мультидисциплінарної команди.

Упродовж опанування курсу студенти повинні набути таких **компетентностей**:

ІК Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в галузі дошкільної освіти з розвитку, навчання і виховання дітей раннього і дошкільного віку, що передбачає застосовування загальних психолого-педагогічних теорій і фахових методик дошкільної освіти, та характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

ЗК 6. Здатність до міжособистісної взаємодії.

ЗК 9. Здійснення безпечної діяльності.

СК 10. Вміння складати Індивідуальну програму розвитку та необхідні для навчання дітей з особливими освітніми потребами документи, бути знайомими з універсальним дизайном в освіті та розумним пристосуванням.

СК 15. Здатність до індивідуального і диференційованого розвитку дітей раннього і дошкільного віку з особливими освітніми потребами відповідно до їхніх можливостей.

3. Передумови для вивчення дисципліни

Передумовою вивчення дисципліни «Основи інклюзивної освіти» є «Дошкільна педагогіка», «Іноземна мова за професійним спрямуванням».

4. Очікувані результати навчання з дисципліни

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен оволодіти такими вміннями й навичками:

ПР 03. Розуміти природу і знати вікові особливості дітей з різними рівнями розвитку, особливості розвитку обдарованих дітей, індивідуальні відмінності дітей з особливими освітніми потребами.

ПР 07. Планувати освітній процес в закладах дошкільної освіти з урахуванням вікових та індивідуальних можливостей дітей раннього і дошкільного віку, дітей з особливими освітніми потребами та складати прогнози щодо його ефективності.

ПР 08. Вміти складати індивідуальні програми розвитку для дітей з особливими освітніми потребами та необхідні для навчання документи; бути знайомим з універсальним дизайном в освіті та розумним пристосуванням.

ПР 10. Бути знайомим з програмою раннього втручання, розуміти можливості опори на нього в подальшій роботі з дітьми з особливими освітніми потребами.

ПР 17. Здійснювати суб'єкт-суб'єктну взаємодію і розвивальне міжособистісне педагогічне спілкування з дітьми дошкільного віку та особистісно- і соціально-зорієнтоване спілкування з батьками.

ПР 18. Володіти технологіями організації розвивального предметно-ігрового, природно-екологічного, пізнавального, мовленнєвого середовища в різних групах раннього і дошкільного віку.

5. Критерії оцінювання результатів навчання

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом вивчення навчальної дисципліни.

Мінімальний порогів рівень оцінки варто визначати за допомогою якісних критеріїв і трансформувати в мінімальну позитивну оцінку числової (рейтингової) шкали.

Сума балів	Значення ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	Критерій оцінювання	Рівень компетентності
90 – 100	А	Відмінно	Здобувач демонструє повні й міцні знання навчального матеріалу в обсязі, що відповідає робочій програмі дисципліни, правильно й обґрунтовано приймає необхідні рішення в різних нестандартних ситуаціях. Власні пропозиції здобувача в оцінках і вирішенні практичних задач підвищує його вміння використовувати знання, які він отримав при вивченні інших дисциплін.	Високий , що повністю забезпечує вимоги до знань, умінь і навичок, що викладені в робочій програмі дисципліни.

82 – 89	B	Добре	Здобувач демонструє гарні знання, добре володіє матеріалом, що відповідає робочій програмі дисципліни, робить на їх основі аналіз можливих ситуацій та вміє застосовувати теоретичні положення при вирішенні практичних задач, але допускає окремі неточності. Вміє самостійно виправляти допущені помилки, кількість яких є незначною.	Достатній , що забезпечує здобувачу самостійне вирішення основних практичних задач.
74 - 81	C	Добре	Здобувач загалом добре володіє матеріалом, знає основні положення матеріалу, що відповідають робочій програмі дисципліни, робить на їх основі аналіз можливих ситуацій та використовує для рішення характерних/типових практичних завдань на професійному рівні. Додаткові питання про можливість використання теоретичних положень для практичного використання викликають ускладнення.	Достатній , конкретний рівень, за вивченим матеріалом робочої програми дисципліни.
64 - 73	D	Задовільно	Здобувач засвоїв основний теоретичний матеріал, передбачений робочою програмою дисципліни, та розуміє постановку стандартних практичних завдань, має пропозиції щодо напрямку їх вирішень. Розуміє основні положення, що є визначальними в курсі, може вирішувати подібні завдання тим, що розглядалися з викладачем, але допускає значну кількість неточностей і грубих помилок, які може усувати за допомогою викладача.	Середній , що забезпечує достатньо надійний рівень відтворення основних положень дисципліни.
60 – 63	E	Достатньо	Здобувач засвоїв основний теоретичний матеріал, передбачений робочою програмою дисципліни, та розуміє постановку стандартних практичних завдань, має пропозиції щодо напрямку їх вирішень і володіє основними положеннями на рівні, який визначається як мінімально допустимий. Правила вирішення практичних завдань з використанням основних теоретичних положень пояснюються з труднощами. Виконання практичних завдань значно формалізовано: є відповідність алгоритму, але відсутнє глибоке розуміння роботи та взаємозв'язків з іншими дисциплінами.	Середній , що є мінімально допустимим у всіх складових навчальної дисципліни.
35 - 59	FX	Незадовільно з можливістю повторного	Здобувач може відтворити окремі фрагменти з курсу. Незважаючи на те, що програму навчальної дисципліни	Низький , не забезпечує практичної

		складання диф.заліку	здобувач виконав, працював він пасивно, його відповіді під час практичних і лабораторних робіт в більшості є неправильними, необґрунтованими. Цілісність розуміння матеріалу з дисципліни у здобувача відсутні.	реалізації задач, що формуються при вивченні дисципліни.
0 – 34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	Здобувач повністю не виконав вимог робочої програми навчальної дисципліни. Його знання на підсумкових етапах навчання є фрагментарними. Здобувач не допущений до здачі екзамену/заліку.	Незадовільний , здобувач не підготовлений до самостійного вирішення задач, які окреслює мета та завдання дисципліни.

6. Засоби діагностики результатів навчання

Під час вивчення дисципліни «Основи інклюзивної освіти» використовуються такі засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання:

усне опитування та виконання практичних завдань;

стандартизовані письмові тести для здійснення поточного/проміжного контролю успішності засвоєння студентами навчального матеріалу (здійснюється під час проведення практичних занять).

презентації результатів виконаних завдань;

модульна контрольна робота у вигляді стандартизованого письмового тестування (проводиться на останньому практичному занятті кожного змістового модуля) для здійснення підсумкового контролю успішності засвоєння студентами навчального матеріалу;

езамен.

7. Програма навчальної дисципліни

1. ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ І.

ІНКЛЮЗИВНА ОСВІТА – ВІД ОСНОВ ДО ПРАКТИКИ

Тема 1. Основи інклюзивного навчання. Вступ до навчального курсу: програма, структура та очікування. Передумови виникнення інклюзивної освіти. Визначення понять «інклюзія», «інтеграція», «порушення психофізичного розвитку», «особливі потреби» та ін. Історичне підґрунтя інклюзивної освіти. Історія спеціальної освіти та інклюзії. Соціальна та медична моделі порушень розвитку. Основні принципи інклюзивної освіти

Практичне заняття № 1

Тема 2. Інклюзія: періодизація за віком та соціальна інклюзія. Поняття «діти з особливими освітніми потребами». Особливості психічного розвитку дітей з особливими освітніми потребами. Ендогенні і екзогенні чинники розвитку. Відхилення від стадії вікового розвитку. Види дизонтогенезу. Види порушень відповідно до сфери психофізичного розвитку. «Складна структура аномального розвитку», «складна соціальна ситуація розвитку» (за Л. Виготським). Категорії дітей з ООП. Діти, які мають труднощі у навчанні. Діти із затримкою психічного розвитку. Діти із порушенням зору. Діти із порушенням слуху. Діти із порушенням опорно-рухового апарату. Діти із гіперактивністю та дефіцитом уваги. Діти з раннім дитячим аутизмом. Психічний інфантізм. Діти з мінімальною мозковою дисфункцією (ММД).

Практичне заняття № 2

Тема 3. Особливості навчання осіб з особливими освітніми потребами. Технології інклюзивної освіти. Диференційоване викладання як педагогічна технологія. Адаптації та модифікації у диференційованому викладанні. Моделі та форми спільного викладання вчителя асистента вчителя. Особливості спільного викладання в класі. Індивідуальне оцінювання розвитку дитини.

Практичні заняття № 3-4

Тема 4. Корекційно-розвивальна робота як складова інклюзивного навчання. Зміст поняття освітньої технології в інклюзивній освіті: психолого-педагогічний аспект. Типологія технологій інклюзивного навчання. Арт-терапія як ефективна технологія соціалізації дітей з особливими освітніми потребами. Зміст, особливості та принципи організації корекційно-розвивальної роботи в інклюзивному класі. Технології корекційної роботи з дітьми з особливими можливостями здоров'я. Особливості корекції дезадаптованості батьків, які виховують дитину з особливими освітніми потребами.

Практичні заняття 5

Тема 5. Особливості психічного розвитку дітей із затримкою психічного розвитку. Визначення основних понять: «порушення інтелектуального розвитку» та «інтелектуальні порушення». Особливості організації освітнього процесу дітей з інтелектуальними порушеннями. Характеристика основних порушень мовлення. Особливості розвитку дітей з порушеннями мовлення. Організація допомоги учням з порушеннями мовлення в умовах інклюзивної освіти.

Практична робота 6

Тема 6. РАС - причини виникнення, особливості корекційно-розвивальної роботи.

Взаємодія фахівців психолого-педагогічного профілю. План корекційно-розвивальної роботи для дітей із розладами аутистичного спектра. Терапевтичні та сенсорні ігри як засіб корекції аутистичних проявів.

Практичні заняття № 7

Тема 7. Роль батьків у процесі інтегрування дитини з особливими освітніми потребами.

Практики співпраці педагогів і родин дітей з особливими освітніми потребами. Реалізація індивідуального підходу в роботі з батьками. Психолого-педагогічні умови та принципи успішної взаємодії педагогів з родинами.

Практичне заняття № 8-9

8. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	у тому числі					
	усього	лекції	практичні	лабораторні	Індивід. роб	Самост. роб.
1	2	3	4	5	6	7
Змістовий модуль 1. Інклюзивна освіта – від основ до практики						
Тема 1. Основи інклюзивного навчання.	12	2	2	-	-	8

Тема 2. Інклюзія: періодизація за віком та соціальна інклюзія.	12	2	2	-	-	8
Тема 3. Особливості навчання осіб з особливими освітніми потребами.	14	2	4	-	-	8
Тема 4. Корекційно-розвивальна робота як складова інклюзивного навчання	12	2	2	-	-	8
Тема 5. Особливості психічного розвитку дітей із затримкою психічного розвитку.	12	2	2	-	-	8
Тема 6. РАС – причини виникнення, особливості корекційно-розвивальної роботи.	12	2	2	-	-	8
Тема 7. Роль батьків і педагогів у процесі інтегрування дитини з особливими освітніми потребами.	16	2	4	-	-	10
Усього годин	90	14	18	-	-	58

9. Перелік питань для семінарських занять

№ заняття	Назва питань	Кількість годин
		для денної форми
	Семінарські заняття не передбачені*	

10. Перелік питань для практичних занять

№ заняття	Назва питань	Кількість годин
		для денної форми
1	Тема 1. Основи інклюзивного навчання. 1. Поняття інклюзивного навчання. 2. Принципи інклюзивного навчання 3. Нормативно-правова база інклюзивного навчання 4. Особливості організації інклюзивного навчання Індивідуальна програма розвитку (ІПР): суть і структура. 5. Психолого-педагогічний супровід в інклюзивному навчанні 6. Переваги та виклики інклюзивного навчання Соціалізація дітей з ООП.	2
2	Тема 2. Інклюзія: періодизація за віком та соціальна інклюзія. 1. Інклюзія в ранньому дитинстві: розвиток і підтримка дітей з особливими потребами. 2. Інклюзивне навчання в шкільному віці: адаптація освітніх програм і роль асистентів. 3. Інклюзія у підлітковому віці: формування соціальних навичок та емоційна підтримка. 4. Інклюзія у дорослому віці: працевлаштування, професійний розвиток та суспільна інтеграція. 5. Інклюзія у старшому віці: соціальна підтримка та забезпечення активного життя.	2

3	Тема 3. Особливості навчання осіб з особливими освітніми потребами. 1. Категорії осіб з особливими освітніми потребами 2. Методи та засоби навчання осіб з ООП - Використання сучасних технологій для підтримки навчання. Застосування візуальних, слухових і тактильних методів навчання. Використання засобів альтернативної та допоміжної комунікації (АДК). 3. Особливості організації інклюзивного навчання 4. Роль інклюзивного середовища у підтримці учнів з ООП. 5. Організація доступності навчального процесу. Співпраця педагогів, батьків і спеціалістів (асистент учителя, логопед, дефектолог). 6. Основні виклики у навчанні осіб з ООП 7. Успішні практики навчання осіб з ООП	4
4	Тема 4. Корекційно-розвивальна робота як складова інклюзивного навчання 1. Значення корекційно-розвивальної роботи в інклюзивному навчанні. 2. Мета та завдання корекційно-розвивальної роботи. 3. Нормативно-правова база корекційно-розвивальної діяльності (закони, постанови, рекомендації). 4. Поняття корекції, компенсації та розвитку. 5. Основні напрями корекційно-розвивальної роботи: сенсорний розвиток, корекція мовленнєвих порушень, розвиток когнітивних здібностей, формування соціальних навичок. 6. Взаємозв'язок корекційної роботи з навчальним процесом. 7. Форми та методи корекційно-розвивальної роботи	2
5	Тема 5. Особливості психічного розвитку дітей із затримкою психічного розвитку. 1. Поняття затримки психічного розвитку (ЗПР). 2. Причини виникнення ЗПР (біологічні, соціальні, психологічні). 3. Психологічні особливості дітей із ЗПР 4. Етапи психічного розвитку дітей із ЗПР 5. Підходи до підтримки дітей із ЗПР	2
6	Тема 6. РАС – причини виникнення, особливості корекційно-розвивальної роботи. 1. Поняття РАС: визначення, основні ознаки. 2. Поширеність РАС: актуальність проблеми. 3. Причини виникнення РАС 4. Генетичні фактори: спадковість і генетичні мутації. 5. Нейробіологічні аспекти: порушення розвитку мозку та нервової системи. 6. Вплив навколишнього середовища: можливі зовнішні фактори. 7. Сучасні дослідження про причини РАС. 8. Особливості психічного та соціального розвитку дітей із РАС 9. Корекційно-розвивальна робота з дітьми з РАС	2
7	Тема 7. Роль батьків у процесі інтегрування дитини з особливими освітніми потребами.	4

	1. Значення сім'ї в житті дитини з особливими освітніми потребами. 2. Інтегрування як процес адаптації та соціалізації. 3. Основні аспекти ролі батьків 4. Форми участі батьків у інтеграційному процесі 5. Виклики для батьків 6. Шляхи підтримки батьків	
	Усього	18

11. Перелік питань для лабораторних занять

№ заняття	Назва питань	Кількість годин для денної форми
	Лабораторні заняття не передбачені*	

12. Самостійна робота

Метою самостійної роботи студента є: навчитися користуватися бібліотечними фондами і каталогами, працювати з історичними та літературними джерелами, складати конспекти, аналізувати матеріал, порівнювати різні наукові концепції та робити висновки.

Види самостійної роботи студента:

- опрацювання лекційного матеріалу;
- підготовка до практичних занять;
- опрацювання тем курсу, які виносяться на самостійне вивчення, за списками літератури, рекомендованими в робочій навчальній програмі дисципліни;
- підготовка до виконання модульної контрольної у вигляді тестування;
- відвідування консультацій (згідно графіку консультацій кафедри);
- підготовка до складання екзамену за контрольними питаннями.

Питання

для самостійного вивчення студентами

№ з/п	Назва питань	Кількість годин для денної форми
1	Інклюзивна освіта як модель соціального устрою: генезис, понятійно-термінологічні визначення та основні принципи	8
2	Забезпечення інклюзивного навчання у міжнародних документах	8
3	Особливості впровадження інклюзивного навчання в Україні, ресурсні можливості спеціальної освіти	8
4	Діти з особливими освітніми потребами: особливості психофізичного розвитку	8
5	Підготовка фахівців до роботи в умовах інклюзивного освітнього простору України	8
6	Корекційно-розвивальна робота як складова інклюзивної освіти	8
7	Партнерство між родиною і школою як необхідна умова успішної інклюзії	10
	Разом	58

13. Індивідуальне завдання

Не передбачено планом.

14. Методи навчання

При викладанні дисципліни застосовуються словесні, наочні та практичні методи навчання:

Методи за характером навчально-пізнавальної діяльності студентів: проблемного навчання (проблемного викладення матеріалу, створення проблемних ситуацій; групового вирішення проблемних задач); частково-пошуковий (евристичних запитань); дослідницький (есе, наукові доповіді).

Методичні прийоми як компоненти методів: вербальні (бесіда, пояснення); ілюстративно-демонстраційні (ілюстрування, демонстрування); прикладні (практичні завдання); інтерактивні (мозковий штурм).

Методи за формою організації навчання: лекції (проблемна лекція); практичні заняття; самостійна робота студентів (позааудиторна, науково-дослідна робота студентів); виробничі практики.

Методи оцінювання: усний контроль (усний індивідуальний, усний фронтальний) письмовий контроль (письмовий фронтальний); тестовий контроль; метод самоконтролю.

15. Методи контролю

Поточний контроль успішності засвоєння студентами навчального матеріалу може здійснюватися шляхом опитування й оцінювання знань студентів під час практичних занять, оцінювання виконання студентами самостійної роботи та індивідуальних завдань, проведення і перевірки письмових контрольних робіт, тестування або в ході індивідуальних співбесід зі студентами під час консультацій. Вибір конкретних форм і методів поточного контролю знань студентів залежить від викладача і доводиться до їхнього відома на першому практичному занятті. Модульний контроль є частиною поточного контролю і має на меті перевірку засвоєння студентом певної сукупності знань та вмінь, що формують відповідний модуль. Він реалізується шляхом проведення спеціальних контрольних заходів (у формі тестування чи написання студентами контрольних робіт), проводиться наприкінці кожного змістового модулю за рахунок аудиторних занять, під час групових консультацій або ж за рахунок часу, відведеного на самостійну роботу студентів. На підставі результатів модульного контролю здійснюється міжсесійний контроль (атестація).

Підсумковий контроль здійснюється у формі екзамену.

16. Розподіл балів, які отримують студенти

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

«Основи інклюзивної освіти» за видами робіт

Види робіт/контролю	Перелік тем						
	Тема 1.	Тема 2.	Тема 3.	Тема 4.	Тема 5.	Тема 6.	Тема 7.
	Практичне заняття						
	1	2	3-4	5	6	7	8-9
Опитування	2	2	2/2	2	2	2	2/2
Тестування	1	1	1/1	1	1	1	1
Поточна			5				5

<i>контрольна робота</i>							
<i>Виконання практичних завдань</i>	1	1	1	1	1	1	1
<i>Виконання завдань самостійної роботи</i>	1	1	1	1	1	1	1
Всього за темами	5	5	13	5	5	5	12
Екзамен	50						
Всього за результатами вивчення навчальної дисципліни	100						

Шкала та критерії оцінювання відповіді за результатами опитування

Бали	Критерії оцінювання
2	Питання розкрито повністю, що свідчить про відмінне засвоєння матеріалу відповідно вказаних програмних результатів навчання. Студент вільно володіє науково-понятійним апаратом.
1	Механічне відтворення матеріалу з деякими помилками, неточності у використанні науково-понятійного апарату.
0	Відсутність відповіді на теоретичне питання, що не дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти.

Шкала та критерії оцінювання виконання практичних завдань

Бали	Критерії оцінювання
1	Виконано завдання практичної роботи в повному обсязі, належним чином оформлено висновки, в яких відображено здатність до практичного застосування отриманих знань.
0,5	Виконано завдання практичної роботи із несуттєвими помилками або не в повному обсязі, оформлено висновки, які частково розкривають практичне завдання.
0	Не виконано практичну роботу або виконано із суттєвими помилками.

Оцінювання тестування:

- кожна правильна відповідь оцінюється у фіксовану кількість балів (наприклад, $0,1 \times 10 = 1$);
- правильність відповідей перевіряється відповідно до ключа тестів.

Шкала та критерії оцінювання виконання завдань самостійної роботи

Бали	Критерії оцінювання
1	Виконання завдань самостійної роботи здійснене у повному обсязі, не містить помилок, що дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти на високому рівні.
0,5	Виконання завдань самостійної роботи здійснене не у повному обсязі, містить несуттєві помилки, що дає можливість оцінити рівень формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти як достатній.
0	Завдання самостійної роботи не виконано та/або результати не відповідають поставленим завданням та/або завдання виконано із суттєвими помилками.

Шкала та критерії оцінювання виконання контрольної роботи

Бали	Критерії оцінювання
5	Відповідь надана у письмовій формі, повна (не менше 90% потрібної інформації) та правильна.
4	Відповідь надана у письмовій формі, достатньо повна (не менше 75% потрібної інформації) або повна з незначними неточностями.
3	Відповідь надана у письмовій формі, неповна (не менше 60% потрібної інформації) з несуттєвими помилками.
2	Відповідь надана у письмовій формі, коротка (менше 30% потрібної інформації) із помилками.
1	Відповідь надана у письмовій формі, коротка (менше 15% потрібної інформації) із суттєвими помилками
0	Відповідь відсутня.

Шкала та критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти результатами складання екзамену

Вид завдання	Бали	Критерії оцінювання
1, 2. Питання. (макс. по 15 балів)	12-15	Питання розкрито повністю, відповідь обґрунтована, логічно побудована, що свідчить про високий засвоєння матеріалу відповідно вказаних програмних результатів навчання.
	8-11	Питання розкрито, матеріал викладено у логічній послідовності, відповідь правильна або із незначними неточностями, що свідчить про достатній рівень засвоєння матеріалу відповідно вказаних програмних результатів навчання.
	4-7	Питання розкрито в цілому, відповідь містить несуттєві помилки, що свідчить про середній рівень засвоєння матеріалу відповідно вказаних програмних результатів навчання.
	0-3	Механічне відтворення матеріалу із суттєвими помилками, що не може свідчити про формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти.
3. Практичне завдання	16-20	Завдання вирішено повністю та правильно, виклад рішення здійснено чітко, у логічній послідовності, відповідь обґрунтована, що свідчить про високий рівень засвоєння матеріалу відповідно до програмних результатів навчання та здатності його застосування під час вирішення практичних завдань.
	11-15	Завдання вирішено правильно або із незначними неточностями, виклад рішення здійснено у логічній послідовності, відповідь достатньо обґрунтована, що свідчить про достатній рівень засвоєння матеріалу відповідно до програмних результатів навчання та здатності його застосування під час вирішення практичних завдань.
	6-10	Завдання вирішено, однак рішення містить помилки, порушена логічність викладу матеріалу, що свідчить про середній рівень засвоєння теоретичного матеріалу відповідно до програмних результатів навчання та здатності його застосування під час вирішення практичних завдань.
	0-5	Відсутнє вирішення завдання або вирішення з суттєвими помилками, що не може свідчити про формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

100-бальна рейтингова система оцінювання	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою для екзамену, диференційованого заліку, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A – відмінно	5 – відмінно
82 – 89	B – дуже добре	4 – добре
74 – 81	C – добре	
64 – 73	D – задовільно	3 – задовільно
60 – 63	E – достатньо	
35 – 59	FX – незадовільно з можливістю повторного складання	2 – незадовільно
0 – 34	F – незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	

Правила модульно-рейтингового оцінювання знань

Загальна трудомісткість дисципліни – 100 балів, із них :

при семестровому контролі у вигляді екзамену на поточний контроль може бути відведено від 50 до 100 балів (для допуску до диференційованого заліку необхідно мати не менше 35 балів поточної успішності).

1. Поточний контроль. Бали, отримані впродовж семестру, за видами навчальної діяльності розподіляються так (розподіл орієнтовний):

- робота на практичних заняттях (відповіді, виконання практичних завдань, а в разі їх пропусків з поважної причини – індивідуальні співбесіди на консультаціях за темами відповідних занять) – до 50 балів.

Присутність на лекціях і семінарах не оцінюється в балах. Пропуски занять підлягають обов’язковому відпрацюванню в індивідуальному порядку під час консультацій. Пропущене заняття має бути відпрацьоване впродовж двох наступних тижнів, при тривалій відсутності студента на заняттях з поважної причини встановлюється індивідуальний графік відпрацювання пропусків, але не пізніше початку екзаменаційної сесії.

Студент, який повністю виконав програму навчальної дисципліни і отримав достатню рейтингову оцінку (не менше 35 балів), допускається до підсумкового контролю з дисципліни.

2. Підсумковий контроль Підсумковим контролем є екзамен. Він здійснюється відповідно до вимог «Положення про організацію освітнього процесу в Національному університеті імені Юрія Кондратюка»

17. Методичне забезпечення

1. Шевчук В.В. Методичні рекомендації для практичних занять з дисципліни «Основи інклюзивної освіти та психологія раннього втручання» для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 012 «Дошкільна освіта» Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», 2024 р. 54 с.

2. Шевчук В.В. Методичні рекомендації для самостійної роботи з дисципліни «Основи інклюзивної освіти та психологія раннього втручання» для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 012 «Дошкільна освіта» Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», 2024 р. 14 с.

18. Рекомендована література

Базова

1. Сухіна І., Риндер І., Скрипник Т. Психологічна модель раннього втручання для дітей з аутизмом: посібник / І. Сухіна І. Риндер, Т. Скрипник / за ред. Сухіної І.В. – Київ-Чернівці: «Букрек», 2020. – 192 с.
2. Кукуруза Г.В. Психологічна модель раннього втручання: допомога сім'ям, що виховують дітей раннього віку з порушеннями розвитку: монографія. / Г.В. Кукуруза. Харків: Планета-прінт, 2013. – 244 с.
3. Панченко Т. Л. Раннє втручання як система комплексної допомоги дітям раннього та дошкільного віку / Т. Л. Панченко, А. Б. Заплатинська. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.narodnaosvita.kiev.ua/?page_id. – 2018. – Т. 5463.
4. Раннє втручання. Напрацьовуємо стандарти надання послуги раннього втручання [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://rvua.com.ua/news/napratsovuemo-standartinadannya-poslugi-rannogo-vtruchannya-409>
5. Розпорядження Кабінету Міністрів України № 350-р від 22 травня 2019 р. «Деякі питання створення системи надання послуги раннього втручання для забезпечення розвитку дитини, збереження її здоров'я та життя» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://cutt.ly/zrmLEP4>
6. Sobre o desenvolvimento do potencial educacional e científico no século XXI: desafios tecnológicos / Victoria Shevchuk, Oksana Bohomaz, Inna Koreneva, Valentyn Lihus, Yanina Kambalova, Hanna Tolchieva. *Conhecimento & Diversidade*. 2023. Vol. 15, iss. 38. P. 479-495. (Web of Science) <https://reposit.nupp.edu.ua/handle/PoltNTU/13893>
7. Borzenko Oleksandra, Tamozhska Iryna, Varhata Oksana, Hetmanenko Liudmyla, Shevchuk Viktoriia. The Influence of Information Technologies on Modern Teaching Methods. *International Journal of Religion*. 2024. 5(10), P. 403-411. (Scopus) <https://www.ijor.co.uk/ijor/article/view/5014>

Допоміжна

1. Бондар В.І. Особливості формування трудової компетентності розумово відсталих учнів: навчальний посібник. Київ: МПЛеся, 2010. 168 с.
2. Засенко В.В., Прохоренко Л.І. Освіта «особливих» дітей: стратегія розвитку. *Народна освіта*. 2020. №3-4, С. 48-52
3. Концепція «Нова українська школа». URL:<https://mon.gov.ua/ua/tag/nova-ukrainska-shkola>
4. Прохоренко Л., Баташева Н. ПОСЛУГА РАННЬОГО ВТРУЧАННЯ В УКРАЇНІ: КОНТЕНТ-АНАЛІЗ ПРОБЛЕМИ. *Освіта осіб з особливими потребами: шляхи розбудови*. 2022. №1(21). С. 104-115.
5. Чеботарьова О.В. Допрофесійна підготовка як одна з умов соціалізації учнів з порушеннями інтелектуального розвитку. *Освіта осіб з особливими потребами: шляхи розбудови*. 2020. Вип. 15. С. 324-332. <https://lib.iitta.gov.ua/719951/1.pdf>
6. Шевчук В. В. Основи психологічної допомоги сім'ям, які виховують дітей з комплексними порушеннями розвитку. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ (Серія психологічна)*. 2024. №.1. С. 84-89.
7. Шевчук В. В., Тесленко М. М. Дитячо-батьківські стосунки в сім'ях, які виховують дітей із комплексними порушеннями розвитку. *Габітус*. 2021, №21. С. 223-227. <http://habitus.od.ua/journals/2021/21-2021/41.pdf>
8. Шевчук В.В. Особливості програми психологічного супроводу дитячо-батьківських стосунків у сім'ях, які виховують дітей із комплексними порушеннями розвитку. *Габітус*. Вип. 53.2023. С.146-152.
9. Шевчук В.В. Теоретичні засади дослідження психологічного супроводу батьків, які виховують дітей з комплексними порушеннями розвитку. *Наукові праці Міжрегіональної Академії управління персоналом. Психологія*. 2023. № 3 (59). С. 39–44. <https://reposit.nupp.edu.ua/handle/PoltNTU/16399>

10. Shevchuk V.V. Integral personal and interpersonal characteristics of parents of children with complex developmental disorders. *Insight: the psychological dimensions of society*. 2021. Vol. 6. P. 110-124. <https://reposit.nupp.edu.ua/handle/PoltNTU/13892>

19. Інформаційні ресурси

1. Сторінка курсу на платформі Moodle: <https://dist.nupp.edu.ua/course/view.php?id=3880>